

Iwona Rajkowska

Dział Sztuki Współczesnej

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 24, 147-154

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

IWONA RAJKOWSKA

DZIAŁ SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ

Dział Sztuki Współczesnej (MSW) został powołany 15 lutego 2006 na podstawie Zarządzenia nr 8 Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 30 grudnia 2005 w sprawie nadania statutu Muzeum Narodowemu w Kielcach, jego kierownikiem i jedynym pracownikiem została kustosz Iwona Rajkowska, absolwentka Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego, specjalizacja XX wiek, wcześniej pracująca w Muzeum im. X. Dunikowskiego, Oddział MNW, i w Dziale Malarstwa i Rzeźby MNKi od 1 października 1994. Dział powstał w oparciu o kolekcję wydzieloną z istniejącego do tej pory Działu Malarstwa i Rzeźby, wcześniej Działu Sztuki, gromadzących, formalnie od 1947, całość zbiorów artystycznych Muzeum Świętokrzyskiego, późniejszego Narodowego. Kolekcję tę zainicjowały przekazy i zakupy prac artystów współczesnych dokonane w czasie trwania *Wystawy pejzażu* w ramach Świętokrzyskich Dni Kultury w 1947 („zakupione [...] do zbiorów Galerii Sztuki Współczesnej przy Muzeum Świętokrzyskim”) – pierwszych wpisów inwentarzowych dokonano w 1948 odnośnie obrazów Wincentego Bednarskiego, Haliny Krysińskiej-Kowalskiej, Stanisława Krzyształowskiego, Andrzeja Olesia, Adolfa Wajncetel-Wańskiego, Mieczysława Wątorskiego, Wandy Wereszczyńskiej, Macieja Wiercińskiego i Janusza Wildena. Kolekcja obejmuje głównie polskie malarstwo, szkice malarskie i nieliczne przykłady rzeźby powstałe od 1910 do współczesności, 239 artystów, 1264 obiektów w inwentarzu głównym, 199 w księdze materiałowej, 3 obrazy z mienia podworskiego, 6 depozytów (stan na koniec 2008, gros prac w pełni opracowane w komputerowym systemie MONA). Wyróżniającą się jej część stanowią grupy prac artystów krakowskich i kieleckich, w tym spuścizna kielczanina Ryszarda Praussa (536 prac), pozostali najbardziej znani artyści kilku polskich szkół i ugrupowań reprezentowani są jedną, kilkoma lub kilkunastoma pracami; zawiera także grupę prac polskich artystów emigracyjnych lub polskiego pochodzenia (Antoni Bachur, Stefan Knapp, Tadeusz Koper, Joseph Konopka, Jan Dawid II Kuraciński, Józef Natanson, Kazimierz Pacewicz, Jan Winczakiewicz-Vinci), a także nieliczne współczesnych artystów obcych (Holandia, Włochy, Ukraina). Także w latach 1960-1990 kolekcja powstawała głównie

drogą darów (m.in. duże darowizny lub zapisy testamentowe Zygmunta A. Bieniulisa, Wandy Czarneckiej, Ludwika W. Kielbassa, Mariana Kopfa, Anny Narzyskiej-Prauss, Celiny Tarnawskiej-Buszy, Heleny Zaremby-Cybis, Marianny Żechowskiej) i zakupów (w proporcji 2:1), te ostatnie z funduszy celowych MKiS na zakup prac artystów współczesnych, dokonywanych w pracowniach samych artystów, galeriach komercyjnych, Targach InterArt w Poznaniu, od prywatnych kolekcjonerów i marszandów (często krakowskich) lub rodzin artystów. W ten sposób, po zakupowej posusze lat 1950., na początku lat 1960. trafiły do kolekcji prace m.in. Felicjana S. Kowarskiego, Romana Kramsztyka, Rafała Malczewskiego, Adama Marczyńskiego, Jacka Mierzejewskiego, Kazimierza Mikulskiego, Jerzego Nowosielskiego, Tymona Niesiołowskiego, Zbigniewa Pronaszki, Jana Rubczaka, Czesława Rzepińskiego, Zofii Stryjeńskiej, Wacława Taranczewskiego, Zygmunta Waliszewskiego, Konrada Winklera czy Witkacego. Jako ciekawostkę i znamieny znak socjalistycznych czasów dobrze będzie przypomnieć, że obraz *Pejzaż* Tytusa Czyżewskiego trafił do kolekcji nowoczesnej jako dar Zakładów Wytwórczych „Społem” w Kielcach, wręczony 20 listopada 1975 przez przewodniczącego Rady Zakładowej, w imieniu załogi, z okazji przekształcenia Muzeum w Narodowe. Po 1990 zakupy prawie całkowicie ustały, kolekcja rozrastała się głównie drogą darów, ponowne zakupy prac XX-wiecznych wznowiono w 2006 z funduszy MKiDN. Trzy obrazy z mienia podworskiego w kolekcji to martwe natury Jerzego Z. Piwko z lat 30. i Zofii Wielowieyskiej-Ratkowskiej z 1928, oraz pastelowy *Portret Jadwigi Druckiej-Lubeckiej* Stanisława Ignacego Witkiewicza-Witkacego z 1937.

Sztukę XX-wieczną, głównie malarstwo, powstałą do końca lat 40. XX w., prezentowano od 1968 w trzech salach XVIII-wiecznej kamienicy przy placu Partyzantów 3/5, dziś Rynek jako część drugiej odsłony stałej muzealnej *Galerii Malarstwa Polskiego* wg scenariusza Barbary Modrzejewskiej i Alojzego Obornego – w drugiej sali pokazano m.in. *Paganiniego* Felicjana S. Kowarskiego i *Zamek w Ojcowie* Konrada Winklera, a w sali trzeciej kapistów: *W układzie całościowym galerii organizatorzy przewidują specjalne miejsce dla współczesnej plastyki województwa kieleckiego. Warto w tym miejscu podkreślić, że nie pragniemy realizować tej ostatniej pozycji stosując taryfę ulgową. Znajdą się w niej prace tych artystów kieleckich i radomskich, których twórczość, dojrzała artystycznie, godnie świadczą o rozwoju prężnego ośrodka plastycznego¹; ... jest to prezentacja wyrwykowa, w której niestety zabrakło miejsca na sztukę polską po roku 1945. Zważywszy na dynamiczny rozwój plastyki polskiej okresu powojennego, jest to niewątpliwie zubożenie obrazu malarstwa polskiego w naszej galerii². Następnie, jako jej trzecia odsłona, *Galeria* została przeniesiona w 1972 do sześciu sal na parterze pałacu biskupów krakowskich, gdzie zaprezentowano 95 obrazów od XVIII do pierwszych lat Polski Ludowej, w tym Tadeusza Kantora *Kobietę z parasolką* z 1946 – *W przyszłości przewiduje się przekazanie dla potrzeb galerii dalszych sal parteru, dzięki czemu poszerzony zostanie pokaz sztuki po roku 1945³. Jej kolejne scenariuszowe**

¹ A. Oborny, *Muzea okręgu kieleckiego. Stan obecny – plany i zamierzenia na przyszłość*, w: *Rocznik MŚ*, t. 1, 1963, s. 10

² A. Oborny, *Kronika muzealna 1968*, w: *Rocznik MŚ*, t. 6, 1970, s. 688

³ A. Oborny, *Kronika muzealna 1972*, w: *Rocznik MŚ*, t. 9, 1975, s. 514

korekty nastąpiły w latach 1979⁴ i 1992-1993⁵. W 1998 udostępniono *Galerię Malarstwa Polskiego i Sztuki Zdobniczej* w skrzydle północnym pałacu, znacznie bardziej rozbudowaną w stosunku do jej odsłony pałacowej, ale tym razem pokaz malarstwa zakończono na latach 30., w trzech salach XX wieku prezentowano na ogół 23 artystów, 40 prac, jego komisarzami byli Elżbieta Jeżewska i Alojzy Oborny.

Natomiast w 1984⁶ udostępniono nominalnie stałą, w praktyce czasową⁷ *Galerię Malarstwa Polskiego. Współczesne malarstwo polskie* przy Rynku wg scenariusza Łukasza Kossowskiego i Wiesławy Ozdoby-Kosierkiewicz jako przedłużenie Galerii pałacowej – wobec niepełnej reprezentatywności kieleckiej kolekcji najlepszym wyjściem wydało się ...*podzielenie materiału ekspozycyjnego na kilka części określonych następującymi hasłami: „Po wojnie”, „Abstrakcja ekspresyjna”, „Abstrakcja geometryczna”, „Nowy realizm”, „Pejzaż”, „Metafora”, „Nadrealizm-groteska”*⁸; zebrano 96 obrazów 74 artystów, ok. 50 grafik, uzupełniając je 13 depozytami z Muzeów Narodowych Krakowa, Warszawy i Wrocławia⁹. Pokaz ten trwał do 1988 i krótko w latach 1991-1992 – tym razem jego komisarzem została E. Jeżewska – by zostać ostatecznie zlikwidowanym z powodu natłoku wystaw czasowych w salach przy Rynku. W efekcie, po oddaniu tych pomieszczeń prywatnemu właścicielowi, prace powstałe po 1945 eksponowano już tylko na małej części korytarza *Galerii Malarstwa Polskiego i Sztuki Zdobniczej* w skrzydle północnym jako krótkoterminowe pokazy monograficzne – wymiennie osiemnaście powojennych prac Józefa Czapskiego (prywatny depozyt Michaela Popiela de Boisgelin z kurozwęckiej linii Popielskiego, umowa depozytowa z 2000 i z 2006 r.), Henryka Czarneckiego, Stefana Żechowskiego, oraz na wystawach czasowych w sześciu salach i alkierzu parteru pałacu. W 2006 pokaz sztuki XX wieku w trzech ostatnich salach i części

⁴ ...*nowa koncepcja problemowa pałacowej Galerii objęła przede wszystkim sale poświęcone sztuce okresu 1900-1939, które zostały „gruntownie przeobrażone”*, w: J. Kuczyński, A. Oborny, E. Postoła, *Kronika muzealna 1979-1982*, Rocznik MNKi, t. 13, 1984, s. 380-381

⁵ Zob.: E. Jeżewska, *Galeria Malarstwa Polskiego Muzeum Narodowego w Kielcach. Zmiany i uzupełnienia 1992-1993*, w: Rocznik MNKi, t. 18, 1995

⁶ *W historii kieleckiego muzeum rok 1984 nie zapisał się wydarzeniami o szczególnym znaczeniu, poza jednym, którym było otwarcie kolejnej wystawy stałej – galerii współczesnego malarstwa polskiego*, A. Oborny, *Kronika muzealna 1984*, Rocznik MNKi, t. 15, 1990, s. 447

⁷ *Ekspozycja zlokalizowana została w trzech salach wystaw czasowych przy Placu Partyzantów, co oznacza, że będzie musiała w pewnych okresach ustępować miejsca dużym pokazom czasowym*, w: A. Oborny, *Kronika muzealna 1984*, Rocznik MNKi, t. 15, s. 448

⁸ Zob.: Ł. Kossowski, W. Ozdoba-Kosierkiewicz, *Współczesne malarstwo polskie w kieleckim muzeum. Uwagi na marginesie wystawy*, w: Rocznik MNKi, t. 15, s. 368

⁹ *Organizatorzy ekspozycji współczesnego malarstwa polskiego zdają sobie w pełni sprawę, że określenie jej terminem „galeria” ma obecnie swoje uzasadnienie jedynie w fakcie, że jest ona przedłużeniem już istniejącej Galerii Malarstwa Polskiego od XVIII w. do 1939 r. Trzeba będzie jednak jeszcze dokonać wielu uzupełnień, by ten ostatni, najnowszy człon ekspozycji sklasyfikować w kategorii Galerii Współczesnego Malarstwa Polskiego...*, w: A. Oborny, *Kronika muzealna 1984*, Rocznik MNKi, t. 15, 1990, s. 449

korytarza stałej Galerii wg nowego scenariusza I. Rajkowskiej otrzymał nową aranżację i został poszerzony o lata 40. i 50. XX w. (36 artystów, 53 prace, w tym dwie rzeźby).

Wystawy czasowe sztuki XX wieku prezentowały zbiory własne, kolejne pokazy wystaw przygotowanych przez inne muzea czy uznane galerie lub propozycje prywatnych kolekcjonerów lub fundacji. Muzeum od 1945 stale współorganizowało, przygotowywało lub udostępniało pokazy lub wystawy prac twórców zrzeszonych w kielecko-radomskim (z racji istnienia w latach 1946-1975 dużego województwa kieleckiego z Radomiem), ale także krakowskim i warszawskim oddziałach ZPAP – ponad trzydzieści wystaw monograficznych, kilkanaście jako część pokazów zbiorowych razem ze sztuką dawną, w tym popularne w latach 1950. i 1960. wystawy objazdowe poza wymienionym ZPAP także z Towarzystwem Przyjaciół Sztuk Pięknych i powstałym w 1967 Oddziałem Kieleckim Stowarzyszenia Historyków Sztuki, najczęściej w Muzeum Regionalnym w Radomiu, w Ostrowcu Świętokrzyskim, Domach Kultury w Pińczowie, Busku Zdroju, KMPiK w Starachowicach, jako przykład *Reprezentanci malarstwa polskiego I części XX wieku* w 1968, *Malarstwo polskie w okresie 25-lecia* w 1968/1969, kiedy to pokazano prace Eugeniusza Eibischa, Tadeusza Kantora, Kazimierza Mikulskiego, Jerzego Nowosielskiego, Hanny Rudzkiej-Cybis. Nota bene, wystawy objazdowe, charakterystyczne dla całego ówczesnego muzealnictwa polskiego, wymagały dużego samozaparcia, bowiem *Lokowanie wystaw w przelotnych korytarzach i przedsiódkach nie gwarantowało tym ekspozycjom ani należytego bezpieczeństwa, ani też koniecznej oprawy architektonicznej*¹⁰. W 1979 Ł. Kossowski i B. Modrzejewska przygotowali w oparciu o kolekcję własną (oraz nieliczne prace wypożyczone z Muzeum Narodowego w Krakowie, m.in. Piotra Potworowskiego i Andrzeja Wróblewskiego) wystawę *Malarstwo Polski Ludowej – tendencje i kierunki: Układ problemowy ekspozycji pozwalał na prześledzenie wszystkich najważniejszych kierunków i tendencji w naszym powojennym malarstwie poczynając od śmiałych wystąpień „Grupy Krakowskiej” poprzez reprezentantów realizmu socjalistycznego oraz ponownego wejścia na drogę poszukiwań formalnych i tematycznych, które podjął „arsenałowy” ekspresjonizm. I choć w dalszej części wystawy oglądać można było reprezentantów abstrakcji i nowej figuracji przemierzanych ze zwolennikami op- i pop-artu oraz innych nurtów, całość jednak zdominowali kolorysty. Na takie ukształtowanie się ekspozycji niewątpliwy wpływ miał charakter zasobów własnych kieleckiego muzeum*¹¹.

Duże i kompleksowe wystawy Henryka Czarneckiego i Adama Wolskiego były pierwszymi pokazami monograficznymi tych kieleckich artystów (a ten ostatni odcisnął swe artystyczne piętno na całym regionie), natomiast skromnej wystawie Stefana Żechowskiego w 1997, ze zbiorów własnych i Marianny Żechowskiej, towarzyszył katalog ceniony przez kolekcjonerów na całym świecie, którego nakład bardzo szybko został całkowicie wyczerpany, a w zamian przygotowano muzealną polsko-angielską stronę internetową artysty wg pomysłu komisarz wystawy I. Rajkowskiej¹². Precedensowym przedsięwzięciem była wystawa środowiska

¹⁰ A. Oborny, *Kronika muzealna 1967*, w: *Rocznik MŚ*, t. 5, 1968, s. 363

¹¹ J. Kuczyński, A. Oborny, E. Postoła, *Kronika muzealna 1979-1982*, w: *Rocznik MNKi*, t. 13, 1984, s. 381-382

¹² Wystawa spowodowała kolejny renesans zainteresowania twórczością Żechowskiego,

artystycznego Kielecczyny po 1945 przygotowana we współpracy z kieleckim Biurem Wystaw Artystycznych wg pomysłu, scenariusza i aranżacji I. Rajkowskiej, M. Rumina, prezentująca obydwie kolekcje sztuki regionu; towarzyszył jej katalog będący jednocześnie opracowaniem całości regionalnych zbiorów obydwu instytucji¹³. Na jubileuszowy rok 2008 przygotowano publikację powystawowego polsko-angielskiego katalogu *Współczesne malarstwo polskie ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach / Polish Contemporary Painting at the National Museum in Kielce* autorstwa I. Rajkowskiej; sama wystawa prezentowana była w kieleckim pałacu przez 3/4 roku w 1998/1999; w jej scenariuszu (104 prace, 87 artystów) nacisk został położony na filozoficzno-teoretyczne zaplecze twórców i ich dzieł, do podpisów pod eksponowanymi pracami dołączono twórcze, lakoniczne cytaty-maksymy w przypadkach, kiedy to dzieło albo z samego autorskiego założenia śmiało może być stowarzyszone ze słownym komentarzem, albo też dar słowny twórcy bardzo ułatwia percepcję jego pracy. Planowany jest jej drugi pokaz za granicą.

Od 1945 Muzeum pokazywało we własnej siedzibie również prace malarzy XX-wiecznych z kolekcji innych muzeów, instytucji, galerii czy osób prywatnych, a także wypożyczało je na wystawy poza Muzeum. W pierwszym przypadku, należy przypomnieć ważną dla Kielc wystawę *Arcydzieł z Galerii Malarstwa Polskiego Muzeum Narodowego w Krakowie od przelomu XIX/XX wieku do współczesności* w 1974, z obrazami m.in. Piotra Potworowskiego, których zbywa w kolekcji kieleckiej, dwie wystawy o tematyce robotniczo-rewolucyjnej w 1972 i 1978/1979 z cenionymi obrazami z kilku wielkich muzealnych kolekcji polskich m.in. Saszy Blondera *Wieżenie*, Karola Hillera *Zagłębie*, Felicjana S. Kowarskiego *Proletariatczycy*, Andrzeja Strumiłły *Rok 1905 w Łodzi* i Wojciecha Weissa *Manifest*¹⁴, *Greckie malarstwo pejzażowe ze zbiorów Pinakoteki Narodowej w Atenach XIX-XX w.* w 1981¹⁵, *Gry barwne. Komitet Paryski 1923-1939* w 1996 jako II pokaz wystawy przygotowanej przez Muzeum Narodowe w Krakowie, bardzo ważny III pokaz wielkiej monografii Karola Hillera przygotowanej przez Muzeum Sztuki w Łodzi – pionierska w Kielcach, ekspozycja zbiorów jednego z najlepszych muzeów polskiej i światowej awangardy (komisarz: Zenobia Karnicka, pomysłodawca sprowadzenia do Kielc I. Rajkowska), sukcesy frekwencyjne dwóch autorskich pokazów popularnych artystów emigracyjnych Kielczanina, plakacisty Rafała

---

dzięki niej powstała, przechowywana w MNKi, 4-tomowa dokumentacja inwentaryzacyjno-fotograficzna ponad 400 prac artysty w polskich kolekcjach muzealnych i prywatnych autorstwa J. Daniela i K.K. Pęczalskiego. Zob. także: Iwona Rajkowska, *Stefan Żechowski (1912-1984) – Nie to jest sprawą losu, że takie mam życie, Lecz to, że taki jestem*, Rocznik MNKi, t. 23, 2007 s. 13-25

¹³ *Sztuka Kielecczyny po 1945 roku ze zbiorów Muzeum Narodowego i Biura Wystaw Artystycznych w Kielcach*, Kielce 2005. Skatalogowano 1473 obrazów, rysunków, grafik i rzeźb i przedmiotów rzemiosła artystycznego, 281 ilustracji

¹⁴ Komisarzem obydwu wystaw był Alojzy Oborny, podobnie jak współautorem scenariusza zrealizowanego na podstawie pierwszej z wystaw dokumentalnego filmu oświatowego *Ten kolor jedno ma imię*

¹⁵ *Należy podkreślić, że wystawa [...] była pierwszą w Polsce po II wojnie światowej prezentacją malarstwa greckiego z dwóch ostatnich stuleci na tak dużą skalę*, w: J. Kuczyński, A. Oborny, E. Postoła, *Kronika muzealna 1979-1982*, w: Rocznik MNKi, t. 13, 1984, s. 392

Olbińskiego i romantycznego wizjonera porywającego młodzież Wojciecha Siudmaka, odpowiednio w 2000 i 2004, retrospektywę w 2002 urodzonego na Kielceczyźnie Mariana Czapli, jednego z najlepszych współczesnych malarzy polskich, ze zbiorów artysty, z pięknie wydanym albumem-katalogiem (II pokaz tej wystawy gościł w warszawskiej Królikarni), *XXV lat plastyki kieleckiej* w 1972, ważny pierwszy i dwa kolejne pokazy corocznych kielecko-radomskich *Przedwiośni* w 1976, 1977, 1978. W przypadku drugim, trzeba przypomnieć wystawę *Malarstwa polskiego ze zbiorów Muzeum Świętokrzyskiego od XVIII do 1939* w Muzeum Historycznym m. st. Warszawy w 1974: *Ci wszyscy, którzy do tej pory nie znali obrazów galerii z autopsji, mogli się przekonać, że jej VII lokata wśród krajowych galerii nie jest grzecznościowym ukłonem, lecz ma swoje pokrycie w zbiorach. [...] Wystawa warszawska, choć liczebnie skromna, przekonała zwiedzających, że w Kielcach istnieje galeria legitymizująca się posiadaniem wielu najcenniejszych dzieł naszego rodzimego malarstwa*¹⁶, pokazy malarstwa krajobrazowo-rodzajowego w Berlinie, Atenach i Pradze w 1979-1980, skromne pokazy dla Kielczan, naprzemiennie ze sztuką dawną, w siedzibie Banku Pekao S.A. przy ul. Sienkiewicza 18 w latach 1995-1998. Do najczęściej użyczanych, w tym na wystawy zagraniczne, należą obrazy Eugeniusza Eibischa, Tadeusza Kantora (jego *Kobieta z parasolką* trafiła nawet na kilka miesięcy w 2006 na stałą galerię Muzeum Narodowego w Krakowie), *Paganini* Felicjana S. Kowarskiego (m.in. Bordeaux 1969/1970), Romana Kramsztyka, Tadeusza Makowskiego, Rafała Malczewskiego, Jerzego Nowosielskiego, Witkacego, Eugeniusza Zaka, Stefana Żechowskiego.

Na arenie ogólnopolskiej po 2000 zbiory XX-wieczne MNKi zaprezentowano zwróto w publikacji *Nowe Muzeum Sztuki współczesnej czy nowoczesnej?*¹⁷ jako komunikat I. Rajkowskiej, *Sztuka XX wieku w Muzeum Narodowym w Kielcach. Charakterystyka zbiorów własnych i prezentacji innych* – w tamtym momencie sztuka XX wieku stanowiła ok. 67% zbiorów ówczesnego Działu Malarstwa i Rzeźby. Wciąż jednak jedynym katalogiem zbiorów prezentującym część XX-wiecznej kolekcji są bardzo już nieaktualne *Zbiory malarstwa polskiego* w opracowaniu B. Modrzejewskiej i A. Obornego¹⁸. Skatalogowano w nim 40 prac wchodzących w skład obecnej kolekcji działu liczącej już ponad 1300 obiektów.

Z reguły obrazy artystów współczesnych trafiające do zbiorów nie posiadały profesjonalnych ram – to powszechna cecha polskich kolekcji współczesnych – wobec czego od 1997 r., przygotowując wyżej wspomnianą wystawę polskiego malarstwa współczesnego ze zbiorów własnych, rozpoczęto ich kilkuetapowe zaramowanie (wg uniwersalnego modułu komisarz wystawy i muzealnych pracowni konserwatorskiej i stolarskiej) oraz oczyszczanie i konserwowanie, ostatnią grupę przystosowano w 2007.

W gestii działu pozostaje również merytoryczna opieka nad kolekcją Świętokrzyskiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych prezentowaną, z przerwami na małe wystawy czasowe, w muzealnych salach parteru kamienicy przy Orlej 3;

¹⁶ A. Oborny, *Kronika muzealna*, w: Rocznik MNKi, t. 10, 1977, s. 477

¹⁷ *Miejsca, programy, zadania*. Materiały z konferencji zorganizowanej przez Polski Komitet Narodowy ICOM i Sekcję Polską AICA we współpracy z Ministerstwem Kultury w Muzeum Narodowym w Warszawie 21-22 marca 2005, Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków Warszawa 2005

¹⁸ *Muzeum Świętokrzyskie w Kielcach. Katalog*, Warszawa 1971

otwarcie w zamierzeniu stałego jej pokazu wg scenariusza I. Rajkowskiej nastąpiło 18 lutego 2006 (30 prac, 14 artystów), kolejna odsłona, dodatkowo z kilkoma pracami użyczonymi z działu, w październiku 2007.

Dział zajmuje jedną pracownię i dwa magazyny, w tym jeden największy w muzeum, rozmieszczone w XVIII-wiecznym skrzydle południowym i wolnostojącym jednopiętrowym budynku z lat 1930.

A handwritten signature in black ink, reading "Irena Ryskawska". The signature is written in a cursive, flowing style with a large initial 'I'.

CONTEMPORARY ART DEPARTMENT

Modern Art Department was established on 15th February 2006 (Regulation of the Minister of Culture and National Heritage of 30th December 2005). Its manager and the only worker became curator Iwona Rajkowska, a graduate of The Institute of Art History at the Warsaw University; specialization in the 20th century. Earlier she worked in the National Museum in Warsaw and in the Painting and Sculpture Department in the National Museum in Kielce.

The collection of modern art painting was initiated by donations and purchases made in 1947. It consists of mainly Polish painting and few examples of sculpture created from 1910 to the present days. The collection includes 239 artists and about 1300 objects (state at the end of 2007). The outstanding part are works by Krakow and Kielce artists, including heritage after Ryszard Prauss (536 prac) who lived in Kielce. The rest of well-known artists of some Polish schools and groups is represented by one or just few works. The collection also includes a group of works by Polish artists on emigration, or who have Polish origins (A. Bachur, S. Knapp, T. Koper, J. Konopka, J. Dawid II Kuraciński, J. Natanson, K. Pacewicz, J. Winczakiewicz-Vinci) and not many paintings by modern foreign painters (Netherlands, Italy, Ukraine). The collection was created mainly thanks to donations and purchases made in the artists' workshops, commercial galleries, InterArt Trades in Poznań, from private collectors and art dealers or families. After 1990 the collection was mainly developed by donations, purchases were resumed in 2006 thanks to the Ministry of Culture and National Heritage funds. The art of the period from the beginning of the 20th century to 1939 has been presented on the permanent displays since 1968, the art after 1945 only on temporary exhibitions. No sooner than in 2006 the Gallery of Polish Painting in the museum gained new design and was enriched by works from 1940-1950. Presented in the Gallery works by J. Czapski are the deposit of Michael Popiel de Boisgelin. In the jubilee year 2008 Polish-English catalogue by Iwona Rajkowska titled *Polish Contemporary Painting at the National Museum in Kielce* was published. The catalogue presents a part of the modern art collection.

The Department also takes care of the collection of Świętokrzyskie Society of Fine Arts Zachęta that is presented on the ground floor of the building in 3 Orła Street (opened in February 2006).

The Department occupies one workshop and two storehouses, including one the biggest in the museum. Rooms are situated in the 18th-century Southern Wing and one-story building from the 1930s.